

CONTRIBUȚIA SERVICIILOR DE INFORMAȚII ROMÂNEȘTI LA FĂURIREA ROMÂNIEI MARI

THE CONTRIBUTION OF ROMANIAN INTELLIGENCE AGENCIES TO THE BUILDING OF GREAT ROMANIA

General (r.) prof. univ. dr. Anghel ANDREESCU*

Rezumat: *România Mare, un vis început de Mihai Viteazul, continuat de domnitorul Alexandru Ioan Cuza și desăvârșit de Regele Ferdinand.*

Tribut mare de sânge dat de poporul român, peste un milion de morți, civili și militari, țara devastată, înfometată, infrastructura terminată etc., dar această stare de fapt nu a impresionat prea mult Marile Puteri ale lumii.

În loc de despăgubiri, România a rămas să plătească aproape două miliarde de lei aur; plus două clauze anacronice privind protecția exagerată a minorităților față de Austria și Ungaria.

Totuși Marea Unire rămâne o pagină minunată din istoria Românilor.

Cuvinte-cheie: *România Mare; servicii de informații românești; terorism; gărzi maghiare și sovietice; masacre; despăgubiri de război.*

Abstract: *The Great Romania was a dream started by Mihai Viteazul, continued by the ruler Alexandru Ioan Cuza and accomplished by King Ferdinand.*

There was an impressive blood tribute given by the Romanian people, above one million dead, civilians and military, the country was devastated, the infrastructure was destroyed and so on; but this state of being did not impress the great world powers too much.

Instead of being compensated, Romania was left to pay two billion lei in gold; in addition Austrian and Hungarian minorities in Romania were in given exaggerated protection.

Nevertheless, the Great Union („Marea Unire”) remains a bright page the history of Romanian people.

Keywords: *Great Romania; Romanian intelligence services; Conducting Council; National Guard; Intelligence Office; Military Branch; Hungarian and Soviet guards; massacres; war compensation.*

* General (Chestor de Poliție în rezervă), membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România, E-mail: xwx52@yahoo.com

România Mare, un vis început de Mihai Viteazul la 1600, continuat de domnitorul Alexandru Ioan Cuza și desăvârșit de regele Ferdinand, la finalul primului Război Mondial.

România Mare avea o suprafață de 295 049 km², iar cu românii din toate provinciile românești, astăzi ar fi ajuns la 30 de milioane de locuitori, deci ar fi fost pe locul 5 în Europa.

Tributul mare de sânge dat de poporul român, de peste un milion de oameni, militari și civili, țara devastată de lupte, cu infrastructura distrusă și populația înfometată, nu au impresionat prea mult marile puteri ale lumii.

La Conferința de Pace, României i s-a recunoscut mai puțin de jumătate din pierderi, adică 31 de miliarde lei aur, față de 72 miliarde lei aur cât se cuvenea.

Marile Puteri au refuzat să acorde României despăgubiri din partea Germaniei, ba chiar mai mult i s-a impus României preluarea a 500 de milioane coroane aur din datoria externă a Imperiului Austro-Ungar, plata a un miliard de coroane aur pentru bunurile mobile și imobile imperiale rămase în Transilvania și Bucovina, plus plata a 230 de milioane franci drept cotă de eliberare.⁷³

Probabil că acesta a fost tributul intrării în război alături de Marile Puteri și jertfele mari ale poporului român.

La acestea se mai adaugă și pierderea tezaurului României, depus de Banca Națională a României în Rusia țaristă și confiscat de noua putere comunistă din URSS.

Pe lângă aceste mari neplăceri autorul⁷⁴ citat face trimitere și la faptul că „Unirea Transilvaniei cu România, parafat la 4 iunie 1920 la Trianon, conține o clauză specială privind protecția exagerată a minorităților. Aceiași protecție s-a acordat minorităților și prin tratatul de pace cu Austria.

Chiar mai mult, în timpul negocierilor, în anul 1919, trupele ungare au atacat trupele române din Vestul Munților Apuseni, însă în câteva zile, trupe ale Armatei României au trecut la contraofensivă/contralovitură și au ocupat Budapesta, care a recunoscut fără rezerve toate pretențiile teritoriale ale românilor în schimbul încetării ostilităților.

Probleme deosebite au creat și diviziile ruse, în retragerea lor, din Moldova și din Basarabia, care au jefuit și maltratat populația României. La solicitarea repetată a Sfatului Țării din Republica Moldova, regele Ferdinand a fost nevoit să ordone armatei să intervină.

⁷³ Alin Spănu, *Istoria serviciilor de informații/contrainformații românești în perioada 1919-1945*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2010, p. 41.

⁷⁴ Idem pct. 1, p. 41.

Un rol deosebit de important în făurirea României Mari, l-au jucat serviciile de informații/contrainformații, alături de unii oameni politici ai vremurilor.

La începutul războiului de făurire a României Mari, Armata dispunea la Marele Cartier General de un birou de informații, de numai 14 militari plus alte persoane care ajutau.

Această lipsă de specialiști, în acest domeniu vital în culegerea de informații despre inamici, s-a repercutat negativ la începutul campaniei din anul 1916, când s-a ajuns la înfrângeri nepermise, desigur cauzate și de lipsa de înzestrare și pregătire adecvată pentru Războiul de Reîntregire Națională.

Misiunea militară din Franța a îmbunătățit acest domeniu și astfel la 20.02.1917, generalul Constantin Prezan, șeful Marelui Cartier General a aprobat „Instrucțiunile asupra organizării și funcționării Serviciului de Informații”, similară celei din Armata Franceză.

Tot atunci s-a înființat și structura acoperită denumită „Serviciul Secret”, condusă direct de Marele Cartier General.

Odată cu înființarea Consiliului Dirigent, ca organ de administrare a Transilvaniei, acesta a avut în organizare și Secția Militară, echivalentul Ministerului de Război, care a cumulat activitatea armatei și a siguranței publice sub conducerea lui Ștefan Cicio-Pop.

Aici au funcționat Gărzile Naționale și un birou de informații necesar pentru organizarea apărării împotriva atacurilor organizate, teroriste asupra populației românești, dar și sprijinul dat armatei române aflată în contraofensivă spre Budapesta.

Astfel la 10.12.1918, Secția Militară a transmis către structurile teritoriale, un ordin privind elaborarea și expedierea unui raport care să cuprindă:

- situația gărzilor române, ungare și săsești (număr, dislocare, valoare militară etc.);
- identificarea depozitelor militare și de alimente, situația acestora;
- legăturile cu gărzile vecine, alte evenimente pe domeniu;
- situația trupelor române și aliate;
- situația și dispunerea ofițerilor din gărzile naționale;
- culegerea de știri confidențiale militare, politice etc;
- identificarea persoanelor suspecte și luarea lor în evidență.

Biroul de Informații al Secției Militare a emis și instrucțiunile de funcționare pentru ofițerii de informații care să ofere date despre:

- trupele maghiare; gărzile maghiare; trupele române, aliate și gărzile române;
- mișcări, transporturi, concentrări de trupe etc.;
- situația politică, alte informații necesare pe domeniu.

Subinspectoratul General de Siguranță din Transilvania era în subordinea Consiliului Dirigent, Resortul Interne (Secția a II-a) și cuprindea misiunile de Poliție și Siguranță.

La comandă era Eugen Bianu.

Atribuțiile acestei structuri erau:

- controlul tuturor străinilor din Transilvania;
- problemele cu caracter subversiv (spionaj, uneltiri);
- propuneri de expulzări a străinilor periculoși;
- cercetarea și urmărirea celor suspecți;
- studiul ziarelor românești și străine referitor la siguranța statului;
- rapoarte zilnice sau ori de câte ori este nevoie.

După anul 1922, toate atribuțiile au fost preluate de Ministerul de Interne și totul subordonat direct D.P.S.G. de la București.

Așa cum am menționat la începutul Războiului, în anul 1916, Armata României nu era pregătită din punct de vedere al culegerii de informații și contrainformații.

După ajutorul dat de Franța, prin noua organizare, Structura de Informații a Armatei a identificat toate unitățile militare inamice pe frontul românesc, între Nistru – Marea Neagră, respectiv: corpurile de armată (4, 6, 8, 11, 13, 17, 21, 26, 18 german; D.15 turcă; Armata Tosef (bulgară); D.1, D.12 mixtă (bulgară – germană) și D.1 Cv.

La 29.04.1919 s-au reorganizat structurile de informații ale Armatei, iar la sfârșitul lunii octombrie 1918 s-a înființat Marele Cartier General care va avea în subordine Secția a II-a Informații, cu cele două birouri.

După anul 1918, Ungaria și Bugaria au alocat fonduri mari pentru compartimentele de culegere de informații militare față de România, pe linia: spionajului clasic, defăimarea imaginii României; interese revizioniste; operațiuni de gherilă, teroriste (URSS).

Acțiunile teroriste au fost îndeosebi din partea URSS în Basarabia și Bucovina, cu acțiuni violente în anul 1918 – de forțare a Nistrului în zona Hotin – Soroca și nu numai.

În anul 1919, au fost anihilate 13 nuclee teroriste și arestate 327 de persoane din URSS.

În anul următor alte 22 de nuclee cu 202 persoane au fost arestate.

Pe Nistru au fost capturați 3002 atacatori, pierzându-și viața: sute de jandarmi, peste 800 de grăniceri și soldați și 31 056 de civili.

Grave atacuri teroriste au fost săvârșite și din partea Ungariei în Transilvania.

Chiar în prezența generalului Berthlot la Arad, „Căștile de Oțel” maghiare au masacrat cu mitralierele peste 300 de oameni pașnici.

La 25.09.1918, ofițerii din R.7 Vânători Infanterie au fost împușcați, inclusiv delegații de români în trenurile spre Alba Iulia.

La Beiuș, o echipă de secui, au obligat pe fruntașii români din oraș să-și sape groapa și i-au asasinat.

La 01.01.1919 aceeași nemernici au tras cu armele într-un tren cu militari din R.16.

Cinci prizonieri din război au fost mutilați.

Comandantul Bg. 3V a fost împușcat de maghiari.

În 15.04.1919, 18 soldați români au fost torturați și uciși.

Exemplele de răzbunare din partea gărzilor maghiare mai pot continua...

A se vedea atrocitățile săvârșite de maghiari în lucrarea „*Fapte din umbră*” sau lucrarea „*Acțiunile separatiste care vizează România*”⁷⁵; când în 1989, aceeași maghiari, au batjocorit polițiștii din Harghita și Covasna, apoi tăindu-le capetele și jucând fotbal cu ele.

În Centru de la Solnoca – una din localitățile din Ungaria, s-au pregătit cei care au comis atentatele teroriste din Transilvania.

În 1924, Ungaria și URSS, au încheiat tratate economice, dar și pe linie de informații pentru recâștigarea Transilvaniei.

Mai apoi, în al Doilea Război Mondial, Horthy a obținut de la Hitler, prin Dictatul de la Viena, acea regiune din Transilvania și din nou au curs răzburările specifice popoarelor migratoare din vechime.

Niciodată nu trebuie uitate origiile dezlănțuite în Transilvania de aceștia, în Trăsnea, Ip etc.

Serviciile de informații/contrainformații românești au întâmpinat destule probleme și în Bucovina, intrată în componența României, astfel chiar au formulat propuneri în favoarea românismului din zonă pentru contracararea propagandei subversive precum:

- trimiterea de învățători români cu dragoste de neam și țară în localitățile cu o populație minoritară pentru educarea elevilor, împreună cu preoții români;
- înființarea de grădinițe cu conducători destoinici să le insuflă spiritul național românesc;
- funcționari serioși, pregătiți pentru scopul de mai sus.

⁷⁵ Anghel Andreescu, Colectiv, *Acțiunile separatiste care vizează România*, Editura Rao, București, 2016

Dacă populația din Bucovina, eterogenă, a acceptat noua guvernare românească, considerată temporară, însă la cinci ani de la unirea cu România, orașul Cernăuți nu a acceptat introducerea limbii române ca limbă oficială.

În partea de sud a României, Dobrogea a suferit cel mai mult în timpul Primului Război Mondial, aceasta fiind administrată de armata bulgară, care a forțat bulgarizarea populației prin actele reprobabile săvârșite.

Probleme deosebite pentru structurile de informații au fost create și în Cadrilater, în special în Caliacra și Durostor, unde bande înarmate au terorizat poporul român în scopul forțării României să cedeze această provincie Bulgariei.

Poate și din acest motiv, prim Înalt Decret Regal, Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale (D.P.S.G.), a înființat patru Subinspectorate Generale de Siguranță: Chișinău, Cernăuți, Cuj, Constanța, cu rolul de a identifica și anihila acțiunile antiromânești.

Aceste probleme grave sunt menționate în unele lucrări importante din epocă, precum: lucrarea „*Mișcarea subversivă în Basarabia*” – de Zamfir Husărescu, care reliefează trecerile clandestine, spionajul, contrabanda, sabotajul împotriva României mari; lucrarea „*Mișcarea Revoluționară bolșevică de la Tatar – Bunar*”, despre tentativa bolșevică de destabilizare a statului român din anul 1924 și nu în ultimul rând „*Mișcarea revoluționară comunistă din România în cursul anilor 1918 – 1926 și legătura cu Internaționala a II-a*”, unde sunt menționate modalitățile de acțiune, de neutralizare a agenților sovietici.

Academicianul Buzatu aprecia importanța activității desfășurate de serviciile de informații românești.

„Acest lucru s-a petrecut în primul rând, pentru că România nu a avut ambiții de expansiune și dominație mondială, continentală sau regională, iar în al doilea rând s-a dorit doar obținerea unor date care să contribuie la prevenirea unor agresiuni militare intempestive și să neutralizeze acțiunile subversive interne care puneau în pericol sistemul de guvernământ și ordinea de stat.”⁷⁶

Un rol important în făurirea României Mari l-au avut geograful francezi, conduși de Robert Fischeaux, care s-au deplasat în România și au inventariat localitățile muntoase cu români din Transilvania, omise intenționat de către Ungaria și, astfel, s-a schimbat radical ponderea populației românești care era majoritară în Transilvania.

Aceasta a determinat schimbarea radicală a propunerilor avansate de Ungaria către Marile Puteri de la Paris.

„Românii s-au încadrat în 1918 în ordinea de drept mondială de atunci, ceea ce a determinat Conferința de Pace de la Paris, din 1919 – 1920, să nu facă

⁷⁶ Idem pct. 1, p. 110

altceva decât să valideze hotărârea Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia, ca și deciziile similare luate la Chișinău și Cernăuți.

*Prin urmare Transilvania este parte integrată a României, iar acesta este un dat care nu suportă discuții.*⁷⁷

*„Marea Unire din 1918 a fost și rămâne pagina cea mai de preț a istoriei românești.”*⁷⁸

BIBLIOGRAFIE

- Colectiv, *România după marea Unire*, Vol. II (1918 – 1933), Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.
- CONSTANTINIU F., *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2008, Ediția a IV-a revăzută și adăugită.
- PETRESCU S., *Contraspionajul militar – sistem interferent în cadrul celoralte structuri informative în domeniu, care concură la realizarea siguranței naționale*, Editura AISM, București, 1997.
- PETRESCU S., *Informațiile – a patra armă*, Editura Militară, București, 1999.
- POP I.A., *Transilvania. Starea noastră de veghe*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2016.
- SPÂNU A., *Istoria serviciilor de informații/contrainformații românești în perioada 1919 – 1945*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2015.

⁷⁷ Ioan-Aurel Pop, *Transilvania. Starea noastră de veghe*, Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2016, p. 12.

⁷⁸ Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2008, p. 300.